

Uutisuutu

Toimittanut Ville Hänninen

Viimeisten parin kuukauden aikana suomalaiset piirtäjät ovat olleet maailmalla monessa mukana. Marko Turusen Rakkautta viimeisellä silmäyksellä -albumi ilmestyi Amokilta ranskankielisenä. Markku Vuoren aiemmin englanniksi käännetty Sexus-pornosarjakuva alkaa tekijän ilmoituksen mukaan ilmestyä Ruotsissa keväällä. Uuteen, aiempaa kookkaampaan formaattiin siirtynyt ranskalainen Lapin-antologia julkaisi tammikuun numerossaan Matti Hagelbergiä. Slovenialainen Stripburger-antologian uudessa numerossa on Kati Rapien tarina.

Ruotsalainen Optimal-kustantamo puolestaan aikoo julkaista Katja Tukiaisen toukokuussa ilmestyvän Brev från Indienin (Postia Intiasta) ohella Kati Kovácsin lyhyiden tarinoiden kokoelman syyskuussa.

Egmont Kustannus ja lastenkirjoja, -pelejä sekä muita tuotteita valmistava Kirjalito fuusioituvat vuoden alussa. Uuden yrityksen nimi on yksinkertaisesti Egmont Kustannus, ja sen toimitusjohtaja

© D.C. Thompson & Co. Ltd.

jana jatkaa Marjaana Tulosmaa. Egmont Kustannuksen omistavat puoliksi tanskalainen mediajätti Egmont ja Sanoma Magazines Finland.

Suomen pitkäikäisimmät sarjakuvalehdet Korkeajännitys ja Tex Willer viettävät tänä vuonna 50-vuotisjuhliaan. Kumpikin lehti alkoi ilmestyä 1953, Tex tosin liuska-lehtikoossa. Saavutus on uskomaton, kun ottaa huomioon, että 50 vuoden aikana kokonaisia yhteiskunnallisia järjestelmiä on kaatunut ja uusia viihdekulttuurin muotoja tullut mukaan kilpailuun ihmisten vapaa-ajasta. KJ-rintamalla on luvassa juhluvuoden kummiaksi muun muassa Lännen Korkeajännitys (tekijänä Petri Hiltunen), edellisessä Sarjainfossa mainittu Vaaran vuosien Korkeajännitys sekä P.A. Mannisen kynäilemä Runeberg-mukaelma Väinö Stoolin Korkeajännitys. Zum Teufel!

Yksi viime vuosien trendeistä on ollut omaelämäkerrallinen kirjallisuus, jossa tavalliset ihmiset kirjaavat omaa ja sukunsa historiaa paperille, lähinnä omaksi ilokseen. Pertti Koskinen on nyt tehnyt saman - sarjakuvavuodossa. Koskinen tekemä omakustannealbumi Mylly-Eemelin poika ilmestyi Längelmäessä asuvan maanviljelijän 60-vuotisjuhlien kunniaksi. Albumissa Koskinen kuvaa naivistisella tyyllillä maaseudun elämää arkisine tapahtumineen, juhlineen ja ajoittaisine matkoineen. Kirjasta on otettu 400 kappaletta painos.

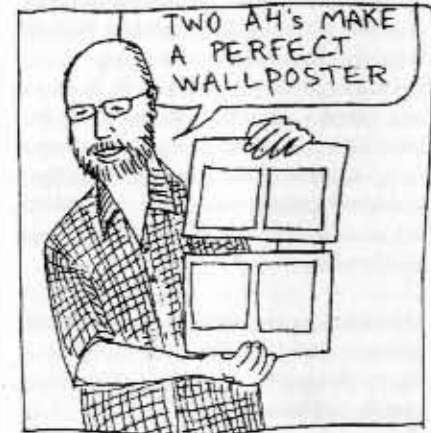
Ylen radiouudistuksesta seurasi ilmeisesti jotain hyväääkin. Yle Xllä (entinen Radiomafia) on nimittäin alkanut pyöriä sarjakuvaan keskittyvä ohjelma nimeltä Ruutujätkä. "Videopelien, DVD:n ja internetin aikoina vanha kunnon sarjakuva on pitänyt pintansa. Varsinkin kotimainen sarjakuva on elänyt nosteessa viime vuosien aikana ja lehtihyllyistä löytyy myös laaja ulkomaisten sarjakuvien kirjo. YleX:n Ruutujätkä vastaa sarjisdiggareiden pitkään haikailemaan kaipuuseen, uusi sarja esittelee joka viikko yhden teoksen, tekijän tai ilmion ruututarhojen maailmasta. Esille pääsevät niin Aku Ankka kuin Wagner-sikakin, Lepakko- ja Hämähäk-kirmies sekä mainstream ja underground". Yle hehkuttaa tiedotteessaan. Sarjainfo toivoo ohjelmalle sen tasosta riippumatta pitkää ikää - harvassa ovat tässä maassa sarjakuvaan keskittyvät foorumit.

Valtion muotoilutoimikunta jakoi loppuvuodesta jälleen apurahoja. Joukossa oli tuttuun tapaan myös jokunen sarjakuvatekijä. Laatutukea saivat Petri Hiltunen (2 000 € sarjakuva-albumin tekemiseen), Jussi Karjalainen ja työryhmä (2 000 € sarjakuva-albumin julkaisuun) sekä Petteri Tikkanen (2 000 € sarjakuva-

albumin tekemiseen). Uustuotannon tukea saivat Tuisku Honkanen ja työryhmä (1 000 € Pikkupulu-julkaisusarjan tekemiseen) sekä Reima Mäkinen (1 500 € sarjakuva-albumin tekemiseen).

Suomen Kulttuurirahasto puolestaan jakoi Matti Hagelbergille 10 000 euroa taiteelliseen työskentelyyn sekä Mattipekka "Dekatanssi" Ratialle 4 000 euroa albumin tekemiseen. Mika Lietzen puolestaan sai Suomen Kulttuurirahaston Varsinais-Suomen rahastolta 2 000 euroa sarjakuva-albumin tekemiseen.

Viivi ja Wagner -huuma saa eriskummallisia muotoja. Sarjaa ei ole käännetty lainkaan japaniksi, mutta pehmolelut kelpaavat jo nyt japanilaisille. Japanilainen suuri tavarataloketju nimittäin tilasi suomalaiselta valmistajalta (Mastermark) 30 000 Wagner-sikaa myymälöihinsä.

Leif Packalén pysyy ahkerana.

Leif Packalénin ja Frank Odoin kampanjasarjakuvista kertova kirja Comics With an Attitude on ilmestynyt hindin kielellä. Alun perin Maailman sarjakuvat ry:n julkaisemaa opasta on muokattu intialaisia olosuhteita varten. Esimerkiksi suurin osa kirjan sarjakuvanäytteistä on peräisin paikallisilta piirtäjiltä. Kirjan käänno- ja toimitustyöstä on vastannut Suomessa muutama vuosi sitten vierailut Sharad Sharma. Hän toimii myös Maailman sarjakuvat -yhdistyksen sisäjärjestön, World Comics Indian koordinaattorina. Kirjaa käytetään muun muassa järjestön työpajoissa Rajasthanissa, Jharkhandissa, Madhya Pradeshissa ja New Delhissä. Kirjan on kustantanut saksalaisen Friedrich Ebert -säätiön Intian-toimisto.

Seuraavaksi kirjasta ilmestyy tamilinkielinen versio. Kustantaja on Tamil Nadussa toimiva Village Community Development Society -järjestö.

Myös Sosiaali- ja terveysministeriö kampanjoi sarjakuvilla. Pentti Otsamon Isäkäs-sarjakuvat puhuvat isien perheväpöiden ja sitä kautta sukupuolten välisen tasa-arvon puolesta. Suomessa isät käyttävät melko vähän perhevapaita muihin

© Pentti Otsamo

Pentti Otsamo...

Pohjoismaihin verrattuna, mihin halutaan muutosta.

Entä jos tarvitsisi neuvoja omien etujen valvomiseen ja haluaisi järjestäytyä ammatillisesti? Sarjakuvatekijöiden ammattiliittoa ei Suomessa ole eikä tule, joten kukin alan parissa ammatikseen puuhaava joutuu keksimään oman yksilöllisen ratkaisunsa. Kuten sarjakuvia Helsingin Sanomiin, Ilta-Sanomiin ja Egmont Kustannukselle teksteäva Mikko Huusko: hän on ollut vuoden alusta lähtien Suomen Journalistiliiton freelancer-osaston jäsen, sarjakuvatekstiaajana. Koska sarjakuvat ovat sanomalehtiin elimellisesti liittyvää aineistoa, ei Huuskon hakemusta hylätty enää toisella yrittämällä. Toimiskohan sama ratkaisu joidenkin ammattimaisten sarjakuvapiirtäjien kohdalla?

Bild & Bubblan päätoimittaja Fredrik Strömberg on kirjoittanut ainakin aiheeltaan varsin mielenkiintoisen tietokirjan. Serienegern - en bildberättelse om fördomar (julkaisija Seriefrämjandet) kertoo, miten värllisiä on vuosien saatossa kuvattu sarjakuvissa.

Tanskalaista mangaa? Kyllä, paradoksaaliselle käsitteelle on olemassa vastine myös tuntemassamme todellisuudessa. Uusi Kurt Dunder & kompagni -lehti julkaisee tanskalaisten piirtäjien vahvasti Japani-vaikutteisia tarinoita. Myyntivalt-

tina on seksikkään manga-sanan ohella Frank Madsenin Kurt Dunder, Indiana Jones -henkinen seikkailusarjakuva.

Tintti ei lakkaa puhuttamasta ranskalaisia. Vanha tupsupäätoimittaja edustaa ranskalaisille Seitsemän veljeksien veroista klassikkoa, josta kuuluu kirjoittaa kirjoja ja jauhaa lehdistössä parin vuoden välein. Kun Hergén kuolemasta tuli tammikuussa kuluneeksi 20 vuotta, jättimäinen tv-lehti Télérama julkaisi Tintti-erikoisnumeron ja Le Figaro pohti kirjallisuusuhteissaan Hergéä, "luojaa Tintti-myytin takana". Jo viime vuoden lopussa ilmestyi Benoit Peetersin kirjoittama Hérge-elämäkerta Le Fils du Tintin. Hergén vanhan työtoverin teos ei lehtiartikkelien mukaan tuo juuri uutta vanhaan kuvaan piirtäjämestaria.

Parin vuoden takainen mykkäsarjakuvan jättiläinen, 2000 eri taiteilijaa vuosituhanen vaihteen kunniaksi samojen kansien väliin koonnut Comix 2000 puhuttaa edelleen. Kirjan kustantaja L'Association ei ole valitettavasti hoitanut taiteilijoille maksettavia palkkioita yhtä tahdikkaasti kuin toimitustyötä. Tätä kirjoittaessa kymmenkunta tekijää eivät ole edelleenkään saaneet työpanoksestaan palkkiota. Sarjainfon tietojen mukaan joukossa ei ole suomalaisia.

Ranskalainen mainospäättäjä Stéphane Hevet on alkanut työstää lisäksi kirkkoa: siirtää Marcel Proustin tuotantoa sarjakuviksi. Yllättäen Kadonnutta aikaa ensimmäisessä -albumisarjan ensimmäinen osa myi Ranskassa yli 50 000 kappaletta.

Ranskassa on alkanut ilmestyä viime vuoden lopulla lehti, joka kiinnostaa varmasti ainakin edellisen Sarjainfon annista innostuneita. Storyboard (du dessin au film) -lehti käsittelee nimensä mukaisesti animaatio- ja elokuvateollisuudessa käytettäviä storyboardia. Myös sarjakuva-elokuvia käsitellään runsaasti. Tyylikkään näköinen ja sisällöltään kiinnostava lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

EU-parlamentin rahoilla tehty Troubled Waters -sarjakuva-albumi ei ole saanut

© Dominique David

Kemianteollisuutta ei saa arvostella EU:n rahoilla.

© Gerhard Haderer

Jeesus ei menetä tehoaan hyvänä rienen kohteena, ainakaan Kreikan kaltaisessa umpiuskonnollisessa maassa. Poliisi ratsasi alkuvuodesta kreikkalaiset kirjakaupat, etsien niistä itävaltalaisen Gerhard Hadererin albumia nimeltä "Jeesuksen elämä". Saksassa ja Itävallassa toistastaa tuhatta kappaletta myyneen underground-henkisen albumin kreikkalainen kustantaja sekä Haderer joutuvat lähi-aikoina syytteeseen jumalanpilkasta. Kyseessä on ensimmäinen kerta 20 vuoteen, kun Kreikassa on ryhdytty kirjansensuuriin. Aimestynyt Haderer aikoo viedä tapauksen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen.

päälleleensä suitsutuksia. Euroopan kemianteollisuuden etujärjestö Cefic lähetti tammikuussa EU-parlamentin puhemiehelle kirjeen, jossa vaadittiin sarjakuvan ilmaisjakelua lopetettavaksi. Kemianteollisuus esittää Ceficin mukaan albumissa turhan negatiivisessa valossa. Albumissa fiktiivinen EU-edustaja Irina Vega valmistelelee ympäristödirektiiviä ja sekaantuu siinä sivussa kemianteollisuuden ympäristökandaaliin. Albumi on julkaistu kaikilla EU:n kielillä, myös suomeksi.

Daniel Clowesin ja Terry Zwigoffin seuraavan yhteisen elokuvaprojektin yksityiskohdat alkavat selvitä. Sopimus elokuvan tekemisestä Clowesin käsikirjoituksen pohjalta on nyt allekirjoitettu, ja kuvaukset alkanevat tämän vuoden puolella. Eightball #7:ssä ilmestyneen lyhyen tarinan pohjalta kirjoitettu Ari School Confidential tutkailee rykytaiteen maailmaa nuoren taideopiskelijän silmin. Mustan komedian pääosassa lienee John Malkovich. Sen sijaan Drew Barrymore ei huhuista huolimatta sulostuta elokuvaa.

Lepakkomiehestä puolestaan tehdään musikaali. Ei siinä vielä mitään, mutta sen ohjaajaksi ja lavastajaksi on lupautunut Tim Burton. Burton on ilmoittanut tavoittelevansa musikaalillaan samankaltaisia goottilaisia sävyjä kuin kahdella Batman-elokuvallaan. Musikaalin ensi-ilta on aikaisintaan ensi vuonna.

Alan Moore on ilmoittanut lopettavansa America's Best Comics -linjan sarjakuvien tekemisen. Hän on omien sanojensa mukaan tehnyt liikaa töitä ja kaipaa lomaa. Huono uutinen Promethean ja Tom Strongin ystäville, mutta ehkä pidemmän päälle hyvä uutinen – ainakin heille, jotka haluaisivat Mooren hyödyntävän koko aivokapasiteettiaan.

Charlton Comics palaa kuvioihin. Vuonna 1945 toimintansa aloittanut ja 1994 markkinoilta lopullisesti vetäytyneen Charlton oli vuosia amerikkalaisen sarjakuvabisneksen suurimpia kustantajia. Nyt kanadalainen mediayritys on ostanut Charltonin sarjakuvahahmojen oikeudet ja yrittää elvyttää niitä uudelleen. Tarkoitusta varten perustettu yritys Charlton Media Group pyrkii luomaan brändejä, jotka löisivät itsensä läpi niin sarjakuvana, elokuvaversioiden kuin televisio-sarjojenkin. Tänä vuonna sarjakuvalehtinä on luvassa ainakin Atomic Mousen ja Herbie kultiklassikon päivitetty versiot.

Conan on nyt ruotsalainen! Ainakin tavallaan. Ruotsalaisessa omistuksessa oleva peliyhtiö Paradox Entertainment on ostanut Conan Properties -yritykseltä oikeudet Robert E Howardin klassiseen pulp-sankariin. Samalla Marvelin aikaisempi lisenssisopimus Conan-sarjakuviin raukeaa. Conan-sarjakuvien lisenssi siirtyi muun muassa Alienista ja Tähtien sodasta sarjakuvaversioita aikaisemmin tehtaalle Dark Horselle. Musta heppa aikoo aloittaa kovaa piipussa: luvassa on koreita kokoelma-albumeita Barry Windsor-Smithin klassisista Conan-tarinoista. Uusi kuukausittain ilmestyvä lehti alkaneen ilmestyä ensi kesänä. Pradox puolestaan kaavaillee Conanin ympärille laajempaaakin tuoteperhettä. Suunnitelmassa ovat uusi elokuvasarja, nettisivu sekä uusia Conan-romaaneja. Tuskin tietokonepeleitäkään välttyään.

Alati laadukas **The Comics Journal** on voittanut amerikkalaisen Utne Independ-

ent Press Awardin. Kyse on arvostetun ja luetun (levikki 225 000, enemmän kuin X-Menillä) jakamasta Utne Reader -vaihtoehdotlehden vaihtoehdotlehtipöytästä. Comics Journalin jalkoihin jäivät viime vuonna muun muassa underground-ajan ikoni Village Voice sekä kirjallisuuslehti Rain Taxi. Lehden päätoimittajan Gary Grothin sarkastinen ja katkera kommentti lehdistötiedotteessa on huomioimisen arvoinen: "Kunhan vain vielä saisimme herra Walljasperin (Utne'n päätoimittaja) käymään sadoissa amerikkalaisissa sarjakuvakaupoissa, jotka KIELTÄYTYVÄT jakamasta Journalia jonkin jutun takia, jonka he ovat kuulleet meidän julkaisseen vuonna 1984 – antaisimme hänelle suuren määrän pusua. Huomatkaa, puhumme sarjakuvakaupoista. Tiedättehän, sellaisista kaupoista, jotka myyvät sarjakuvalehtiä ja joiden voisi kuvitella myyvän lehteä nimeltä Comics Journal. Mutta uskokaa tai älkää, COMICS Journalia myydään edelleen vain puolessa Amerikan SARJAKUVAKaupoista ja löydät siis todennäköisemmin viimeisimmän Legion of Superheroes -figuurin kuin Journalin, lehden SARJAKUVISTA."

Pohjois-Amerikassa ei ole julkaistu Disney-sarjakuvia noin viiteen vuoteen. Mutta loppukeväästä **Don Rosakin** voi taas lukea tekemänsä sarjakuvat englanniksi – ainolla ymmärtämällä kielellä. Ison Diamond Comics -jakeluyhtiön omistaja Steve Geppi on solminut lisenssisopimuksen Disney-yhtiön ja niin ikään omistamansa Gemstone-kustantamon kanssa. Sopimukseen kuuluu paitsi oikeus julkaista Carl Barksin, Rosan ja muiden tuotantoa myös oikeus tuottaa itse kokonaan uusia sarjakuvia Disney-hahmoista.

Yhdysvalloissa on alkanut ilmestyä uusi hieno sarjakuvaa käsittelevä lehti. **Comic Artin** ensimmäinen numero on painettu kokonaan komealle kultopaperille. Eikä sen sivuilla näy ensinkään supersankareita. Lehti näyttää keskittyvän tyylikkästi uuteen amerikkalaiseen taidesarjakuvaan ja sanomalehtisarjakuvan klassikoihin. Tai no, on siellä artikkeli supersankareiden 60-luvun suhteista vastakulttuuriin, mutta senkin näkökulma on muuta kuin teiniläyhätystä. Esikoisnumeron klassikonimiä on muun muassa Gasoline Alleyn tekijä Frank King, Nykytaiteilijoista lehti vieraillee Daniel Clowesin työhuoneella, jossa hän esittelee arteikseen hankkimiaan suosikkitaiteilijoidensa alkuperäispiirroksia. Lehteen voi tutustua osoitteessa www.comicartmagazine.com.

Comics Coden luhistuttua lopullisesti suuret amerikkalaiskustantamot ovat innostuneet kosiskelemaan yleisöä sensuurin ennen kieltämällä konsteilla. Nyt kun seksi ja väkivalta ovat valtavirtasarjakuvissa arkipäiväistyneet, yritetään huomiota herät-

Comic Art, Vol. 1, Number 1, 2002.

tää esittelemällä homoseksuaaleja hahmoja. Erikoista kyllä, amerikkalainen valtamedia on tulkinnut tämän merkinä sarjakuvan aikuistumisesta. Ainakin alati hämmäntävä CNN tulkitsee näin DC:n Vihreä lyhty-tarinan, jossa sankarin homoopuri pahoinpidellään. Toisenlaisen lähestymistavan on valinnut Marvel, joka esitteli joulukuussa uuden, "homoksi päivitetyn" version 1950-luvun lännensankarista Rawhide Kidista, tekijöinään tv-käsikirjoittaja Ron Zimmerman ja veteraanipiirtäjä John Severin. Uutta Kidia markkinoidaan suorastaan Tom of Finland -henkisillä promokuvilla. Marvelin camp-estetiikka on herättänyt kiivastakin keskustelua sarjakuvajournalistien ja -harrastajien keskuudessa ja ovatpa asiaa kommentoineet niin New York Post kuin CNN. Siis keinotekoista julkisuutta halvalla sensationalisminilla: kenties amerikkalainen sarjakuva on todellakin kasvanut aikuiseksi.

Marvel jatkaa indie-uskottavien sarjakuvantekijöiden värväämistä. Huhtikuussa Evan Dorkin siirtyi Agent X -lehden kirjoittajaksi ja Andi Watson aloittaa Namorin käsikirjoittajana.

Ja jotenkin vielä uskottomalta kuulostaa tämä: vanha underground-guru **Hunt Emerson** on alkanut tehdä sarjakuvaa englantilaisen Beano-sarjakuvalehteen! Uutisen kummallisuutta on vaikea kuvata englantilaista sarjakuvakulttuuria tuntemattomalle, mutta The Comics Journalin nettisivuilla tapahtunutta verrattiin siihen, jos Disney palkkaisi Robert Crumbin tekemään uuden version Hessusta tai S. Clay Wilson piirtäisi Archie-lehteen.

Hotrod- ja lännensarjakuvistaan tunnettu **Jack Keller** kuoli tammikuun alussa. Vuonna 1922 syntynyt Keller muistetaan eritoten Marvelin pirkaikäisestä Kid Colt -lännensarjakuvasta, jota hän piirsi 1960-luvun lopussa.

© John Buscema